
Samlad riskbild inklusive intern kontrollplan

Grundskolenämnden

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
2	Samlad riskbild med åtgärder	4
2.1	Riskområde: Trygga rätt till utbildning	4
2.2	Riskområde: Säkra utbildningskapacitet	6
2.3	Riskområde: Planering och uppföljning av ekonomi, personal och verksamhet	9
2.4	Riskområde: Samarbete och samverkan	10
2.5	Riskområde: Minimera oegentligheter och yttre hot	11
3	Intern kontrollplan	13
3.1.1	Garanterad undervisningstid	13
3.1.2	Utbetalningar till fristående skolor samt andra kommuner	13
3.1.3	Skolpliktsbevakning	13
3.1.4	Ekonomiska prognoser	13

1 Inledning

Samlad riskbild och intern kontrollplan utgör två viktiga beståndsdelar i nämndens systematik för tillräcklig intern kontroll.

De mest väsentliga riskerna sammanfattas i förvaltningens samlade riskbild. Den samlade riskbilden beskriver de viktigaste riskerna samt de åtgärder som förvaltningen redan arbetar med eller planerar att införa för att minimera uppkomst eller negativa effekter av risken. Den samlade riskbilden fungerar alltså även som en åtgärdsplan.

Den interna kontrollplanen är en produkt av grundskoleförvaltningens risk- och väsentlighetsanalys. Det innebär att ett fåtal prioriterade områden väljs ut för fördjupad granskning under verksamhetsåret. Granskningen ska säkerställa att fastlagda rutiner och kontroller genomförs så att verksamhetens mål uppnås. Internkontrollplanen är således en granskning av hur väl den interna kontrollen fungerar.

Uppföljning av samlad riskbild och intern kontrollplan sker i samband med den regelbundna rapporteringen till nämnden inom ramen för planering och uppföljningsprocessen.

2 Samlad riskbild med åtgärder

Riskens totala värde visas enligt följande risknivåer och färger:

2.1 Riskområde: Trygga rätt till utbildning

2.1.1 Brister i myndighetsutövning avseende registrering av kunskapsresultat

Riskenivå

 Mellan

Riskbeskrivning

Betygsprocessen är sårbar så tillsvida att många funktioner ska samarbeta och göra sina respektive delar enligt en stram tidsplan. Brister i genomförandet kan orsaka felaktig eller försenad rapportering. Detsamma gäller för registrering av övriga kunskapsresultat. Vidare är en risk att rutin för hantering av IUP inte följs. Funktionen för IUP i Vklass används inte för samtliga elever.

Konsekvensbeskrivning

Fel i betygsrapportering kan leda till bristande rättssäkerhet då elever kan gå miste om gymnasieplats de har rätt till. Inkorrekt eller utebliven rapportering av andra kunskapsresultat kan leda till bristande analys och beslutsunderlag på lokal och central nivå.

Brister i hantering av individuell utvecklingsplan med omdöme kan medföra att vårdnadshavare och elev inte får den information om elevens kunskapsutveckling som skolan är skyldig att tillhandahålla.

Åtgärd - aktuell status	
	Pågående Kvalitetssäkra betygsrapporteringsprocessen
	Ej påbörjad Tydliggöra styrning och förväntat arbetssätt kopplat till elevers individuella utvecklingsplan

2.1.2 Risk: Brister i genomförande av den garanterade undervisningstiden

Risknivå

 Mellan

Riskbeskrivning

Stadsrevisionens granskning 2022 identifierade brister i planering och genomförande av den garanterade undervisningstiden. Förvaltningen har arbetat med att tydliggöra vilka ramar som gäller och hur tillämpning kan ske korrekt.

Konsekvensbeskrivning

Elever får inte den tid för undervisning som de har rätt till vilket kan påverka möjligheten till måluppfyllelse.

Existerande kontrollaktiviteter

Beslut om att särskilt granska planerad och genomförd undervisningstid.

Åtgärd - aktuell status
 Pågående Implementeringen av den nya timplanen har kompletterats med informationsinsatser som förtydligar tillämpning av den garanterade undervisningstiden i anpassad grundskola för att möta identifierade brister.

2.1.3 Risk: Brister i skolpliktsbevakning

Risknivå

 Mellan

Riskbeskrivning

Risk att Göteborg Stad brister i ansvar som hemkommun och att det finns barn i skolpliktig ålder som saknar skolplacering och möjlighet att fullgöra sin skolplikt. Risk att förvaltningen inte vet om, och i så fall var, skolpliktiga elever fullgör sin skolgång.

Konsekvensbeskrivning

Kan medföra att skolpliktiga barn saknar skolplacering. Kan medföra att barn av olika anledningar undanhålls skolgång, exempelvis utifrån hedersproblematik. Kan också medföra att felaktiga utbetalningar till fristående huvudmän eller andra kommuner utgår.

Existerande kontrollaktiviteter

Anvisning för lokal och central skolpliktsbevakning finns men håller på att revideras.

Åtgärd - aktuell status
 Pågående Återkommande informationsinsatser rektorer, biträdande rektorer, skoladministratörer om skolpliktsbevakning
 Pågående Utbildningsinsatser om olika funktioners ansvar och gällande rutiner om skolpliktsbevakning

Åtgärd - aktuell status
Ej påbörjad Översyn av anvisningar
Ej påbörjad IT-stöd för att underlätta handläggningen
Pågående Information om timplan och dess tillämpning för garanterad undervisningstid riktat till olika målgrupper

2.2 Riskområde: Säkra utbildningskapacitet

2.2.1 Risk: Bristande kompetensförsörjning av flera yrkesgrupper

Riskenivå

■ Mellan

Riskbeskrivning

Förvaltningen riskerar att inte kunna bemanna organisationen med rätt kompetens utifrån uppdragen. Förvaltningen ser svårigheter i försörjning av

- lärare exempelvis speciallärare med specialisering intellektuell funktionsnedsättning, lärare i fritidshem, lärare i praktiskestetiska och NO-ämnen samt mellanstadie lärare.
- elevhälsa exempelvis psykologer, skolsköterskor, skolläkare
- elevassistenter med specifik kompetens
- kockar
- skoladministratörer

Risk för kompetensbrist värderas högst inom högindexskolor och anpassad grundskola. För grundskolans del finns påtaglig risk att elever med placering i anpassad grundskola får vänta på plats och/eller att undervisningen inte genomförs av utbildad personal. Brister gällande administrativ personal kan påverka förvaltningens myndighetsuppdrag.

Konsekvensbeskrivning

Sämre kvalitet i verksamheten utifrån låg kontinuitet och bemanning. Elever riskerar att inte få den undervisning och det stöd de behöver och har rätt till. Utredningar om till exempel särskilt stöd av elever görs inte i den takt och utsträckning som skulle behövas. Lägre målpuppfyllelse utifrån förvaltningens samlade uppdrag.

En konsekvens kan bli att nödvändig expansion inom anpassad grundskola inte kan genomföras enligt plan. Risker kan medföra ekonomiska konsekvenser utifrån behov att kompensera bristande kompetens med högre bemanning samt högre kostnader för korttidsbemanning.

Risken kan också medföra att patientsäkerhetsarbetet inte kan uppfyllas.

Existerande kontrollaktiviteter

Uppföljning av personalomsättning, legitimationsgrad per skolområde, utbildningsområde och per indexindelning 2 ggr/år

Som IT-stöd för att säkra rätt kompetens finns resursplaneringsverktyget på både förvaltningsnivå och skolnivå.

Åtgärd - aktuell status
 Pågående Fortsatt utveckling av förvaltningens åtgärder för att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla kompetens.

2.2.2 Plötslig kapacitetspåverkan till följd av bortfall av lokal eller inflöde av elever

Riskenivå

Riskbeskrivning

Risk för kapacitetsbrist till följd av akuta inomhusmiljöproblem, nedläggning av friskolor, plötsligt inflöde av elever eller andra akuta händelser.

Konsekvensbeskrivning

Konsekvensen blir att elever och personal behöver evakueras till andra lokaler och/eller skolor för att kunna genomföra undervisning. Kan medföra negativa konsekvenser för elevers måluppfyllelse och trygghet, försämrade arbetsmiljö för personal samt stora kostnader.

Åtgärd - aktuell status
 Pågående Iordningsställande av evakueringslokal
 Pågående Arbete enligt upprättade samarbetsformer tillsammans med stadsfastighetsförvaltningen

2.2.3 Bristande lokalkapacitet och organisering för anpassad grundskola

Riskenivå

Riskbeskrivning

Medan befolkningsutvecklingen över lag ser svag ut framöver, ser det annorlunda ut för anpassad grundskola. En stor kapacitetsutmaning de kommande åren kommer vara att säkra skolplatser i anpassad grundskola.

Organisering i många små enheter medför svårigheter att möta elevers behov av såväl fysiska som pedagogiska anpassningar. Risk att elever ej kan erbjudas en skolplacering inom anpassad grundskola inom den tidsram som de har rätt till på grund av brist på ändamålsenliga lokaler.

Konsekvensbeskrivning

Elever får ej den utbildning de har rätt till. Bristande förtroende för förvaltningen och staden.

Åtgärd - aktuell status
 Pågående Arbeta med kortsiktiga lösningar löpande under året. Arbeta med lokalbehovsplan för att i det långsiktiga perspektivet utveckla geografiskt fördelade marginaler.
 Ej påbörjad Fortsätta organisationsjusteringar med sikte på att nå nämndens beslutade principer för dimensionering och organisering av anpassad grundskola.

2.2.4 Lokalkapacitet för förskoleklass och grundskola matchar inte behovet

Riskenivå

 Mellan

Riskbeskrivning

Risk att elever ej får en skolplacering i enlighet med närhetsprincipen.
Risk för överkapacitet inom vissa geografiska områden. Riskområden kan variera årligen beroende på demografiska, geografiska och organisatoriska aspekter. Risk att matsalar och andra centrala funktioner inte är dimensionerade eller anpassade för att möta förändrad åldersstruktur.

Konsekvensbeskrivning

Avsteg från nämndens regelverk för skolplacering. Längre resvägar för elever.
Trängsel och schematekniska utmaningar när till exempel matsal och andra allmänna utrymmen ej är dimensionerade utifrån enheters maxkapacitet.
Överkapacitet leder till ineffektiv resursnyttjande, och därmed höga kostnader.

Existerande kontrollaktiviteter

Hanteras inom ordinarie process.

Åtgärd - aktuell status
 Pågående Arbeta med kortsiktiga lösningar löpande under året. Arbeta med lokalbehovsplan för att i det långsiktiga perspektivet utveckla geografiskt fördelade marginaler.
 Ej påbörjad Fortsatt organisationsjusteringar med sikte på att nå nämndens beslutade principer för skolenhetsorganisation.

2.2.5 Risk: Förseningar i stadens lokalförsörjning

Riskenivå

 Mellan

Riskbeskrivning

Risk för att längre ledtider och förseningar /omprioriteringar uppstår i stadens lokalförsörjningsarbete vilket kan medföra långsiktiga kapacitetsbrister

Konsekvensbeskrivning

Kan krävas kostsamma nödlösningar till exempel paviljonglösningar.

Även beställning av paviljonglösning har långa ledtider vilket gör att det i flera fall kan vara svårt för förvaltningen att hantera.

Åtgärd - aktuell status	Beskrivning.
 Pågående Bibehålla och utveckla upprättade samarbetsformer med nya nämnder för stadsutveckling.	Fortsätta samarbetsformer och dialog med nya nämnder för stadsutveckling.

2.3 Stödja planering och uppföljning av ekonomi, personal och verksamhet

2.3.1 Risk för osäkra underlag i ekonomisk prognos

Riskenivå

 Mellan

Riskbeskrivning

Bristande underlag för elevantal leder till försämrade förutsättningar för rektor att planera sin organisation. Stora osäkerheter finns särskilt inför med höstterminens start. Risken innebär även att ekonomiska resultatet på skolområdesnivå kraftigt kan avvika från prognos.

Konsekvensbeskrivning

Leder till ryckig styrning på skolområdesnivå som kan påverka arbetsmiljön för både medarbetare och rektors ledningsorganisation.

Åtgärd - aktuell status	Beskrivning.
 Ej påbörjad Kvalitetssäkring av faktaunderlag till de ekonomiska prognoserna.	

2.3.2 Risk för ofinansierade politiska uppdrag

Riskenivå

 Mellan

Riskbeskrivning

Nämnden har från kommunfullmäktige fått ett utökat ansvar inom skolskjuts vilket kommer att medföra kostnader. Budgetpost är ännu inte överförd från stadsmiljönämnden till grundskolenämnden. Likaså fick grundskolenämnden i uppdrag i kommunfullmäktiges budget 2023 att utöka stödet till placerade elever i Skolfam-liknande modell. Också inom detta område saknas överföring av budget.

Konsekvensbeskrivning

Risk att grundskoleförvaltningen får ökade kostnader.

Åtgärd - aktuell status
 Pågående Fortsatt dialog med berörda aktörer inom staden

2.4 Riskområde: Samarbete och samverkan

2.4.1 Risk för bristande samverkan mellan förvaltningar inom staden

Riskenivå

■ Mellan

Riskbeskrivning

I samband med kärva ekonomiska tider finns en risk att samverkan mellan förvaltningar blir svårare och svagare. Förvaltningarna hänvisar till behov av att prioritera grunduppdraget och väljer på så sätt bort viss samverkan. Det kan handla om samverkansinsatser som inte är någon förvaltnings egentliga huvudansvar, men som är avgörande ur ett barns, familjs eller lokalsamhälles perspektiv. Detta syns exempelvis inom områden som föräldraskapsstöd, skolan som arena, samverkan med civilsamhällesaktörer.

Det kan också handla om att tung arbetsbelastning på förvaltningar, medför att de inte kan möta upp det behov av samverkan som krävs för att ett arbete ska kunna flyta och utvecklas. Detta märks ex i samverkan med socialförvaltningarna. Samverkan med socialförvaltningarna upplevs ofta svår, både på operativ- och på strategisk nivå. Detta påverkar ex arbetet inom Skolfam.

Konsekvensbeskrivning

Barn, familjer och lokalsamhället får lida för att samverkan mellan olika förvaltningar inte fungerar.

Åtgärd - aktuell status
Ej påbörjad Översyn av befintliga samverkansforum mellan förvaltningarna

2.5 Riskområde: Minimera oegentligheter och yttre hot

2.5.1 Risk: Risk för oegentligheter och otillåten påverkan

Riskenivå

 Mellan

Riskbeskrivning

Det finns alltid en risk för oegentligheter inom nämndens verksamhetsområde. Risken är att skattemedel används på ett felaktigt sätt. Det finns också inom nämndens verksamhetsområde risk för otillåten påverkan i samband med myndighetsutövning mot enskild.

Konsekvensbeskrivning

Om oegentligheter sker systematiskt finns risk att kvalitet påverkas negativt. Det kan leda till skada för varumärket och bristande följsamhet gentemot ekonomistyrning samt bristande förtroende från allmänheten. Om tjänsteutövningen hos myndighetspersoner påverkas på ett otillåtet sätt kan konsekvenserna bli bristande rättssäkerhet och förtroendeskada.

Existerande kontrollaktiviteter

Oegentligheter kan både handla om ekonomiska medel men även handla om misskött verksamhet. Exempel på kontrollaktiviteter är kostnadskontroller, intern kontroll inom inköp, upphandling och ekonomi men även stadens visseblåsarfunktion. Förvaltningen har en anvisning för hantering av misstänka avvikelser samt en rutin för hur medarbetare kan rapportera misstänkt otillåten påverkan.

Åtgärd - aktuell status
 Pågående Fortsätta utveckla adekvat intern kontroll som del av processer inom områden där oegentligheter kan ske.
 Pågående Årlig uppföljning och analys av anmälningar av otillåten påverkan.

2.5.2 Risk för felaktiga utbetalningar till fristående skolor samt andra kommuner

Riskenivå

 Mellan

Riskbeskrivning

Cirka 14 000 av stadens elever går i en skola hos en fristående huvudman eller annan kommun. Ersättning på lika villkor betalas ut för varje elev. Den interna kontrollen i processen behöver vara systematisk och noggrann för att minimera risken för felaktiga utbetalningar.

Konsekvensbeskrivning

Kan innebära felaktiga utbetalningar till fristående huvudmän eller andra kommuner.

Åtgärd - aktuell status
Pågående Säkra den interna kontrollen inom processen för utbetalning till andra huvudmän

Risk för desinformation och hot till följd av ökad oro i omvärlden och Sverige

Riskenivå

■ Mellan

Riskbeskrivning

Risk för att missvisande eller osann information om förvaltningen eller annan förvaltning sprids snabbt

Konsekvensbeskrivning

Desinformation kan påverka skolans relation med elever och vårdnadshavare. Vid bristande förtroende från skolans elever eller vårdnadshavare kan skolans förmåga att nå fram med insatser påverkas.

Åtgärd - aktuell status
Ej påbörjad Aktivt deltagande i stadens nätverk kopplat till desinformation

Risk för våldsbejakande extremism och skolattentat

Riskenivå

■ Hög

Riskbeskrivning

Våldsbejakande extremism är ett samlingsbegrepp på grupper och aktörer som vill sätta demokratiska spelregler ur spel. Det finns flera olika inriktningar inom våldsbejakande extremism som behöver följas och motarbetas på olika sätt. Kunskap och delade bilder mellan myndigheter är därför av vikt. I värsta fall finns risk att enskilda eller grupper genomför attentat som exempelvis riktas mot skolor.

Konsekvensbeskrivning

Utifrån dess omfattande konsekvenser bedöms detta som en allvarlig risk för både elever och medarbetare.

Åtgärd - aktuell status
Ej påbörjad Pågående Utbildningsinsatser kopplat till hantering av händelse av pågående dödligt våld till medarbetare. I nuläget har omkring 9000 medarbetare deltagit i utbildning gällande hantering vid dödligt våld. Tanken är att systematisera återkommande utbildningsinsatser.
Pågående Förvaltningen deltar aktivt och samskapar ett nytt nätverk i staden mot våldsbejakande extremism.

3 Intern kontrollplan

Följande områden avser grundskolenämnden att granska närmre under 2024. Granskningarna kommer att anpassas efter respektive område för att på ett adekvat sätt undersöka om processer och intern kontroll fungerar som det är tänkt. Granskningarna kan omfatta såväl stickprov, intervjuer och granskning av rutiner och dokument.

3.1.1 Garanterad undervisningstid

3.1.2 Utbetalningar till fristående skolor samt andra kommuner

3.1.3 Skolpliktsbevakning

3.1.4 Ekonomiska prognoser